

ԻՍԹԱՆՊՈԼ 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ኮሚሽኑ

ԿԱՐԻՊԱԼՏԻՆԻՆ ՊԷՏԱՆՆԱՄԷՍԻ

Կարիպալտի վժ տաղլարը օրտու-
սունա խիթապէն գալէմէ ավարչ օլտու-
ղու ավթիտէքի պէեաննամէյի նէչը իյլէ-
միյ ,

ՄԻԼԻՏԱՐԻ ԿԱՐԴԻՆԱԼ

Վժժ սաղարթը սակերէրէր, Յրանսա
հիւսիսահարեան թիւնն քննտի իշխնտէ
հէմ իլլէտիկի օլ ատամար, քի միւ-
լէթէրին սէշկին ատամարը օլուպ,
տիւննանն հէր թարափընը քննտի վա-
թանարը մագամընտա ատտ իտէրէր,
հիւսի ինսանն իսթիզգալինի (պպագայ-
իզհար իտէրէր (ւերկայացնել) . մէզ-
քիւր ալ իհննապ պէօլիւիւն սանճաղը
իւզէրինտէ սէրպէսթ պիր միւլէթին ա-
լէամէթինի (նշանագան) օղուտապիլի-
սինիզ, էօյլէ պիր ալէամէթ քի ազ վա-
ղըթտան պիւթիւն ինսան հինսինին ա-
լէամէթի օլաճազ տըր, մէզքիւր ալէամէ-
թին մանէասը շու տուր քի քետֆֆէ-
յի ինսանարը հէր պիր ինսան իշին, վէ-
հէր պիր ինսան տալի քետֆֆէյի ի-
սանար իշին չալըշտըրլը, Տիւննանը
իտարէ իտէն իտապինիւք (անճնասիրու-
թիւն) տիր . իմբէրաթօրուզ, Յրանսա
հիւսիսահարեան թիւնն գարըն չըզմասըյա,
նէֆրէթ իլլէտիկի ինսան հուգուգարը-
նըն ֆիլիսինն պալթա վուրմագտա տըր,
Բէթիւլիւիւք հիւն, քննտիսինի պա-
ղը սաղարթազ իշին էլինտէն կէլէն հէր
նէվի շայրէթի տիրիղ իթմէմէքտէ տիր,
Եա միւլէթէ նասը սէօզ անլաթտըրա-
ճազ տըր, Շիմտիքի հիւսիսահարեան թիւնն,
էսկի Գարթաթ (1) կիպի, ալթուն վէ
սէատէթ իշխնտէ եաշմագտա օլուգ-
արը հայտէ, տէքթթըթար իսէ, մալիք
օլուգարըն հէհալէթ իշխնտէ պիրպիր-
լէրինն էլինի սըզարըր, վէ գարտաշ
պիր միւլէթին ֆէլաքէթինտէն իսթիֆա-
տէ իտէրէր, իսթիլէրիա տալի, քէն-
տիսինի գուվէլէթիզ ատտ իլլէտիկին-
տէն, պաշընը էյմէքտէ վէ քէնտի քա-
ցա վէ պանքարընըն կիյեօմ թէլէն
ազիզ սանճաղը իլէ գարմագտա տըր

Միւճթէմէայի Ամէրիգա ռէյսի Նը-
րանթ, քի բարձաղը իւլէ շէօյլէ պեր
իշարէթ իտէնէք, Բըրիմին ասկէրէրինն
եւնիսաէն Մատրիտէ եօլաեա պիւրի-
քէն, թէքմիւ պիր միւլէթին զըլըճտան
կէշիբիւիպ խարապ իտրիմսինէ սիւքիւ-
նէթի հալ իւզրէ միւսաատէ իյլէմէք-
տէ, վէ պէօյիւք ճիւմհուրիեթէ պաշ-
դա պիր շէյ իհասն իյլէմէյիպ, եա-
լընըզ Լաֆէյիթին իյիտէ վլատարը
հաքըրտա՝ հիւսնի թէվէճհիւհ իգհար
իտրիճի պիր գաշ լէքմալ աղզընտան չը-
գարմըշ տրը: Վէ սէն, եա մաշըուր
վէ իպրէթի ալէմ օլմաեա շաեան վէ
նէֆի օլուճուլ ատամարըն սըզընաճա

(1) Էսկի Աֆրիգանըն զայեթ զէնկին չէ-
հիլլէրին պիրիսի տիր : Շէհրի մէգօրը հիւմ-
հուրիեթ իտարէսի թահաընսա պուլուն-
մուշ տուր :

մահէլի օրան մէմաւիք, սէն քի, իւր
տէֆա օլարադ ճիսսէրին ազատ իտիւ-
մէսի մէպտէսինի իլան իթմիշ վէ պու-
կիւնքի կիւն իսէ ճսուրանն սուրէթան
մէյտանա գոյմուշ օլտուղուն մէպտէսինի
մէյվէլէրինի կէօրմէքտէսին, սէնին կիպի
ինսան ճիսսինին թէգաատտիւմ իյլէմէսի-
նէ չաւըշմագտա վէ չաւըշմագ օլան
մէգլէր միլլէթի, իճրա իյլէտիկի պէօ-
յիււք ճահտ ու իգտամաթլարը իշինտէ
եաւընը մի պըրադանագսըն, Ճոհն-
ոսնըն դահրամանն գարը գոյմագտա
օլտուղու գաւղատա պուրունանլար,
ղայէթ պուտայա պիր գաւըմըն պօգ-
կունլուղա կէօթիւրմէքտէ օլտուղու ի-
յիտլէր օքտուսունտան պազը գալմն
ասկէրլէր տիրէր, Լաքին միլլէթ օրա-
տա հազըր տուրմուշ վէ եաւընը պիր
աւտամ կիպի աեաղա գալգարագլազ վա-
զըթտան էսկի հիւքիւմէթի մուլթադա
թարաֆկիրինի, ինսանլարը գըրմադըղա
տէվամ իթմէեէ գարար իթրմիշլօլտուղու
իշին բէշիման օլաեա մէհպուր գըլանագ-
տըր, Պիւք քի քեաֆէէյի միլլէթլէրին
սէշկին աւտամաթը վէ սէրպէտիյէթ էյվ
լատտերեզ, Ննէ միլլէճէ մուգստէն պիր
մէմուրիեթի տէրիւհտէ իյլէմիշիգ տիր

ՕՏ, խայր, պէնիմ ճիւղհուրիեթ
ասկերի սրփաթըմը, պիր թաճ իլ
թէպտիլ իթմէմ, Պիզ, սուհ Վէ մի-
լթլերին դարնտաշլըդ հափարիւնլարը
(առաքեալք) օլուպ, պիզիմ խրտմէ-
թիմիզ, դափղա իթմէք տիր վէ հազ-
դանիեթթին պիզիմ թարաֆըմըզտա
օլտուղու իլին մաղրուրլանարադ, վէ
մէշհուր Շէնիէնին չու աթիտէքի, եւ-
նի, ճիւղհուրիեթ թարաֆտարլարը,
ատամ տըրլար, էսիրէր իսէ չօճազ
տուրլար, քէլամլարընը թատիդ իտէ-
րէք դափղա իտէճէլիզ, Շէճաաթընըզա
վէլինճէ, օլ պապտէ ասլա չիւիճէ իթ-
մէմ, Սիզտէն իսթէտիլիմ շէլ պաշդա
պիր շէլ օլմաերպ, իլլա, մուհարէպէ-
նէ լապիւտտա (անհրաժեշտ) օլան սուրգ
դանլըլը վէ նիզաաա իթտաթ իթմէք
լիք տիր :

ԿԱՐԻՊՍԼՏԻ

ՐՈՒՄԻԱ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Սահմանադրություն 1409-1410 թվականներին հաստատված
(Թուրքական խնամք)

1856 ականէսի անտոնամէսի իւլէ, Բուսիա տէվլէթի իւզգէրնէ վազ իտիլմիշ օլան պաշլըմ շարթլարըն պիւրնիսի չուխտի քի, տէվլէթի մէզքիւրէ, եալընըզ պաշընա Ուլաս-Պուղտան պէյլիքէրնի հիմաեհ իթմէք մաթլուպաթընտան վազ կէչէնէք, վէ Թունա նէհրիա աղըզլարընը աաիսի, մէզքիւր Պէյլիքէրն թէրք իտէնէք իսի :

Պուշարթ, մեկգրեւի ինքայե վագ
օլունեպ պիթմիշ տիր. վէ պիլմէյոզ
քի, հաթթեւ էն զիեատէ միւպայաղա-
ւը իմիտլըտէ պուլունմուշ օլան պիր
Բուսիւլը տախի, Էվրօպանըն, 1853
սէնէսինտէն էվվէ մէվճուտ պուլունան

հալե ավտեթ իտեճէյինի, նա՞սըլ մե-
մուլ իտեպիլիը :

Իքնենդիսի տախի, Սէվաւթօրլ գաւ-
լէալարընըն, եւր իլէ եէքսան իտիւմէ-
սի, վէ Գարա-տէնիզին տախի պիթա-
րաֆ (չեզոք) պուլունանճաղը շարթլարը
տրըլար :

Պիզէ Էօյլէ Էօյլէթմիշ տիրէր քի,
մէզքիւր շարթուար, պիւծիւն Էմրօպա-
նըն, վէ հաթթա պիզզաթ Բուհանըն
տախի մէնֆաաթը սահիհէսի իշին Է-
զլմ Իտիւր:

Եւստի զանն ի թմէ լիւիյից զի, Բուսիս իմբերաթօրու, Գրբբմբն պիւիլիք
զաւէասնր թէ քրարէն ինչս ի թմէ քլէիք,
վէ աւրն լիմաննր տախի, զբրիւք
կէսիլր ի ի տօյաուրմագլք ձուգուգու-
նու մաթուպ իյլմէյէ չրգըմըն օլունն:

Պէտլէ ազիր մաթուլպաթա գաղըը-
մաղըը, աշիքեար սուրէթտէ, Թիւր-
քիսեա գաղըը, եհնէ այնի նիեհէթ ու
մաղսէտլէրի էլէ ալմաղ նիեհէթիստէ
պուլունմաղըը տիմք տիր ջի, Էվրո-
պա, Գըրըմ մուհարեպէսիստէ այնի նի-
եհէթ ու մաղսէտլէրի եհնիյը, վէ պիզ-
զաթ Բուսիա լէնտիսի տախի, Վէմալի-
քի Օսմանիեհնէն թէմամիլէթ վէ իսթիզ-
լալիէթիսի պաղը սաղլամաղ իւղլէ, սա-
սիւր պիսիւիք Տէվէթլէր իլէ հիթիֆա-
նա կիրիշտիլիստէ, մէջքիւր նիեհէթ ու
մաղսէտլէրի, ալէնէն թլըք իլլէմիշ օլ-
տու :

Կէրէք մէջքիւր նօղթա , վէ կէրէք
սայիր նօղթալար իւզերինէ հէնուզ
թէքմիլ մալիւմթմըդ պուլունմաւտ-
ղընտան , պէքէմէքէ իզիթա իթմէ-
միդ լազըմ կէիր :

Եկել Լուսիա տօթանէ սուրբէթտէ ,
1856 սենեկի ահտնամէսինի թէրարէն
կէօգտնէ կէշիբմէքիք գըմնըտա, քէն-
տի տափասընը անաթապիլիքիսէ, Էփ-
րօպա , անըն նէ սօյլիւեէէք օլմասընը
տիքնէմէյէ հազըր պօլունաճադ տոր :

ԲՈՒՄԻ ԻՆԷ, ԷՎՐՈՊԱՆԵՐՆ ԿԱԳՐ ԳԱ-
ԼԱՆ ԳՐԱԲՐ ԺԻՆԱՆԷՍԻՆՈՒՆԷ, ԻՐԻՐՈՒՄԷ
ՎՈՒԳՐՈ ԿՊՈՒԼԱՆԴԱԳ ՄԻՆԱՍԷԿԱԹԹԱ ԿԷ-
ԻՆՏԷ, ՕԼ ԽՈՒՍՍՈՒՄԱՄ ԲԷՔ ՆՕԳ ԿՊՈ-
ՒՆԷԼԱՐ ՕԲՈՒՆ ԻՄԷ ՄԷ, ԱՆԷՐԻՆ ԶԵՄ-
ՎԻԼԷՆ ՆԱԶԻԶ ՕԲՄԱԼԱՐՐՆԱ ԻՆՏԱՆԱՄԱԹԵՐԸ,

Բրուսիա ինչ Բուսիանըն սարայ թա-
գըմը պէ՛սնիտէ սահճհնէն պիր տօսթլուգ
պուլունմաքտա տըր, վէ Բուսիա իմբէ-
թօրու, մուհարէպէյի հաղըրէտէ կէօր-
մէն օլտուգլարը մուվաֆֆաղըէթլէրի
իշին, Ալմանն Բընէյլէրին թէպրիգ
իթմ.քլէ, ընտիտ հըւսնի թէվէճհըհհինի
խօշնուտ իյլէմիշ տիր :

Լաբին Ալմանեանըն միլլէթլիյնէ
էլէ աւտըշըրգտա, մէգբիւր միլլէթ
է Բոսիանըն դուվլէթի պէյնիտէ,
Բէք Կիւճ իլ պիւր իթթիֆազ հոսոս-
լէ կէլէպիլիւր:

Ալմանեա, սոն սոնուհտա, Բուսիա.
նըն պիւյիւմէսինտէն, էն զիեատէ քէն.
տիսի գարար կէօրէպիլիր:

Ալմանեա, դըսմ դըսմ ալըըլըը:

վէ գայի՞ք ԳԼՈՒԼՆՈՒՆՈՂ օլտուղու հալտէ,
Բուհիսեր, Յրանսահա գարչը լաղժմ.
Լը պիը միւթթէֆիք ատտ իլլմէֆտէ ի-
տի . լաքին, Ալմանեանըն, Յրանսա-
տան օյան գօրգուսու, շիմտի մահվ օլ-
մուշ օլտուղունտան, Խվրօպանըն Ղարպ
գըլթաբունտա պուլունան սալիը միլլէթ-
տէր, Բուհիսերն ճըրս ու թամաթան նէ
տէրէճէտէ շիտտէթլէ նազար իլլմէֆտէ
իսլէր, Ալմանեա տախի, թըպզըլ ան-
լէր կիպի նազար իլլէճէճէք տիր :

Հագըգաթէն, եէնի Աւմանեա, իջ-
թիմալտէն օլաուղու իւզրէ, Բուսիանըն
իւմիտլէրիէն զայէթլէ թասսիմ օլան էֆ-
քեարլարտա պուլունհաճագ տոր :

Ալմանեանքն թա կէօպէյնէ եա-
 երմըջ օլան «Բանսըլաւիդմ», ըուհունա-
 դաշըր, մուհարէպէյի հաղըրէ վաղալա-
 րը իլէ, պիւիլեք պիր վուրկուն վուրուլ-
 մուլ օլաճադ տըր:

Մէնէլա, Ավսթրիանըն հիւքմի թաճ,
Թընտա պուլունան Ավանեալըլար տա-
խի, քէնտի վաթանտալըլար իւն պիր-
լէիթըր իսէ, օլ վագրթ, պիրլէյիլի օ-
լան Ավանեա, Պօհէմեատա մէվճուտ
պուլունան թասիմանէ ունսուրլարըն ի
շինի, չաբուք պիթիթիր :

Տեկեր թարափտան, Ալմանեա է-
լի բօլիթիթպարընըն, քննոթ նազը
ու տիգզպարընը, Բուսիանըն հիւ-
միւ թահթընտա պուլունան Ալմանեա
էկաթիթլէրնին ահվալի իւզերինէ չէ-
կէրէնէքեր, ղայէթլէ իհթիմալտէն
կէօրիւրիւր :

Բուսիս ղազէթալարընըն սերպէսթ
թաղըմը թարաֆընտան գուլլաւըրլան
լիսան տախի, պու միւլահազալարա
մըթապըզ կէլմէքտէ տիր. չիւնըի Բու-
սիսլըլար, քէնտիւրըիքի րահաթ տուր-
մաեա մէճպուր գըլմազ իւզըէ, Ֆրան-
սաւտան զիեատէ խասիմ պիր տէվլէթ
մէյտանէ կէլմիշ օլմասը սահհիւրիքի
հիսս իլլէմիշլէր տիր :

Պա խուսուս ջի, Բուսիանըն, Թու-
նա իւզլրինտէ, վէ Գարա-տէնիգտէ սէր-
պէսթ հարէքթ իթմէսի բօլիթիգասը
Ալմաննանըն մէնֆաաթլարընա ուեա-
մագ :

Թուեա, պիտ Ալմանեա չաեր թէս
միեէ Իտիւպիւիւր, վէ պու կիւնքի կիւն
մէզքիւր նէհրին աղըզլարը, կերէյի կիւ
պի Ալմանեալըանմը, վէ հազըզաթէն
պիտ Ալմանեա բրէնի հիւքմիւ թահ
թընտա Իտարէ օլունմադտա օլան, ու
Փազ պիտ Հիւքիւմլթին եէտինտէ տիր
Ալմանեա, մէզքիւր մէմալիքի (Ու
լահ-Պուլտանը), թէքարէ մէմալանըն
հիւքմիւ թահիթըն վազ Իտեհք օլան
զիր հարէքէթէ պիրլէպիւիւր մի :

Պոստպատկերի մեպերի, ղայերի
իւրիւրուրդ պուրումադտանը քի, պիր-
լէյիւր օրան Ամանեանն բօլիթիգասը,
1854 սէնեպիտէ, խնկիթէրրա վէ Ճը-
րանսա տէվլիթէրի թարաֆընտան եօ-
լու գաթ իտիւրիւր օրան Բուսիանն պիւ-
յիմէպինէ, միւսապտէ իտէնէք պիր թա-
րիք թուրմաեանադ տորր:

